



WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
MARIAN CICHOSZ

KPB-4110-01-01/2012

Warszawa, 12 stycznia 2012 r.

Pan
gen. brygadier Wiesław Leśniakiewicz
Komendant Główny
Państwowej Straży Pożarnej

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o NIK¹, Najwyższa Izba Kontroli, przeprowadziła kontrolę w Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie oraz Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Pruszkowie kontrolę rozpoznawczą w zakresie przygotowania podmiotów krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (KSRG) do działań ratownictwa technicznego na drogach i autostradach.

Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, realizację przez Komendantów ww. jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej, zadań w zakresie przygotowania podmiotów KSRG do działań ratownictwa technicznego na drogach.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami NIK, zwraca uwagę Pana Komendanta na zagadnienia, które w ocenie NIK wymagają podjęcia działań na szczeblu Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.

1. W § 15 ust. 3 pkt 4 rozporządzenia z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego² określono, że działania ratownictwa technicznego prowadzą w szczególności specjalistyczne grupy ratownictwa technicznego Państwowej Straży Pożarnej i innych podmiotów KSRG będących jednostkami ochrony przeciwpożarowej.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. Nr 46, poz. 239, poprzednio tematykę tą regulował § 9, ust. 3, pkt 4 rozporządzenia z dnia 29 grudnia 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz. U. Nr 111, poz. 1311 ze zm.)

Z informacji uzyskanych w trybie art. 29 pkt 2, lit. f ustawy o NIK z Komendy Głównej PSP wynika, że grupy ratownictwa technicznego Państwowej Straży Pożarnej powołane są na terenie 8 województw. Grupa taka nie została powołana m.in. na terenie województwa mazowieckiego.

Jak wyjaśnił Mazowiecki Komendant Wojewódzki PSP, działania ratownicze na drogach w zakresie ratownictwa technicznego realizowane są przez wszystkie podmioty KSRG, a w szczególności przez jednostki ratowniczo-gaśnicze PSP. Wynika to z faktu, że nie zostało w żaden sposób zdefiniowane pojęcie „specjalistycznej grupy ratownictwa technicznego”. Brak jest również merytorycznych podstaw do stworzenia przedmiotowej grupy, np. szczegółowych zasad organizacji specjalistycznej grupy ratownictwa technicznego, które dotychczas opracowywane były przez KG PSP w odniesieniu do innych specjalistycznych grup ratowniczych (np. ratownictwa wysokościowego, ratownictwa chemicznego).

W ocenie NIK wprowadzenie w skali kraju jednolitych zasad organizacji i funkcjonowania oraz standardu wyposażenia specjalistycznej grupy ratownictwa technicznego usprawniłoby tworzenie takich grup, a tym samym realizację zadań KSRG w zakresie ratownictwa technicznego na drogach i autostradach.

2. Zgodnie z § 98 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 stycznia 2002 r. w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących autostrad płatnych³, warunki bezpieczeństwa, w tym warunki podjęcia działań przez służby ratownicze, powinny być uzgodnione na etapie projektowania autostrady z właściwymi komendantami wojewódzkimi Państwowej Straży Pożarnej. Ponadto zgodnie z § 98 ust. 2 ww. rozporządzenia, wielkość i rodzaj zaopatrzenia wodnego należy ustalić z właściwym komendantem wojewódzkim PSP.

Jak wynika z informacji uzyskanych w trybie art. 29 pkt 2 lit. f ustawy o NIK z Komend Wojewódzkich PSP (Gdańsk, Katowice, Poznań, Wrocław), przedstawiciele PSP brali udział w odbiorach odcinków autostrad. Natomiast NIK pragnie zwrócić uwagę Pana Komendanta na sytuację dotyczącą dróg ekspresowych. W latach 2009-2011 do komend powiatowych/miejskich PSP na terenie woj. mazowieckiego wpłynęło 39 zgłoszeń o zakończeniu inwestycji drogowych (drogi ekspresowe), na podstawie których wszczęto jedynie 3 czynności kontrolno – rozpoznawcze mające na celu ustalenie zgodności realizacji inwestycji z projektem budowlanym w zakresie warunków ochrony przeciwpożarowej⁴. Pozostałe działania w tym zakresie dotyczyły wyłącznie analizy dokumentacji technicznej.

Zdaniem NIK, ograniczenie działań w tym zakresie wyłącznie do badania dokumentacji technicznej może nie być wystarczające do stwierdzenia, czy obiekty te faktycznie spełniają wymagania w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

³ Dz. U Nr 12, poz. 116 ze zm.

⁴ Działania podejmowane w trybie art. 56 ustawy Prawo budowlane realizowały organy PSP szczebla powiatowego oraz miejskiego.

NIK zwraca ponadto uwagę, iż załącznik Nr 2 „Postępowanie pokontrolne” do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 października 2005 r. w sprawie czynności kontrolno-rozpoznawczych przeprowadzanych przez Państwową Straż Pożarną⁶ w kolumnie „obiekty” nie zawiera dróg i autostrad, jako obiektów (budowli inżynierskich), które polegają odbiorowi zgodnie z art. 56 ustawy Prawo budowlane. Sytuacja ta powoduje, że odbiory dróg i autostrad oraz wyniki tych odbiorów, w których uczestniczy PSP, nie są ewidencjonowane w ww. załączniku⁶.

W ocenie NIK, pominięcie w dokumentach sprawozdawczych ewidencjonowania udziału funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej w odbiorach dróg i autostrad może utrudniać sprawowanie skutecznego nadzoru nad działalnością jednostek organizacyjnych PSP.

3. Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 22 września 2000 r. *w sprawie szczegółowych zasad wyposażenia jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej*⁷, rodzaj, liczbę i rozmieszczenie sprzętu i pojazdów na obszarze województwa ustala komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej. Normatyw wyposażenia dla jednostek PSP na terenie woj. mazowieckiego został wprowadzony Decyzją nr 277/2008 Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej z dnia 31 marca 2008 r.

W ww. normatywie określono wymagane wyposażenie w pojazdy, sprzęt pożarniczy i środki gaśnicze, sorbenty i neutralizatory dla Komendy Wojewódzkiej PSP, 2 ośrodków szkolenia PSP i 38 komend powiatowych (miejskich) PSP. Ponadto w normatywie określono wyposażenie dla 4 specjalistycznych grup ratowniczych i 3 specjalistycznych sekcji ratowniczych.

W wyniku kontroli stwierdzono w grupie wyposażenia w sprzęt ratowniczy brak 10 szt. (16,7%) podnośników pneumatycznych wysokociśnieniowych do 10 t oraz 57 szt. urządzeń do cięcia płomieniowego (95%). W stosunku do normatywnej ilości 322 samochodów typowo wykorzystywanych w działaniach ratownictwa drogowego, brakuje 41 samochodów gaśniczych i specjalnych (12,4%).

Z wyjaśnień Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego PSP wynika, iż niedobory sprzętu pojazdów spowodowane są m.in. niedostosowaniem do realnych potrzeb sposobu określania normatywu wynikającego z ww. rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych. Natomiast urządzenia do cięcia płomieniowego są zastępowane przez piły do cięcia betonu i stali, a także przez zestawy narzędzi hydraulicznych. Dlatego też każda jednostka organizacyjna w ramach otrzymywanych środków finansowych kupuje w pierwszej kolejności sprzęt, który ma zastosowanie w wielu rodzajach działań ratowniczych. Podobnych wyjaśnień udzielił również Komendant Powiatowy PSP w Pruszkowie.

W ocenie NIK, wskazane przez Komendantów rozbieżności między minimalną liczbą sprzętu i samochodów określoną w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia z dnia 22 września 2000 r., a rzeczywistymi potrzebami jednostek, skutkować może niecelowością zakupów realizowanych

⁶ Zgodnie z § 13 ust. 2 oraz § 14 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia MSWiA, wyniki kontroli przestrzegania przepisów przeciwpożarowych w formie zestawień przesyłane są do komend wojewódzkich PSP i Komendy Głównej PSP.

⁷ Dz. U. Nr 93 poz. 1035

przez jednostki organizacyjne PSP w skali kraju oraz utrudnić właściwą realizację nadzoru nad przygotowaniem jednostek KSRRG do realizacji zadań.

* * *

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Przeprowadzenie analizy obecnie obowiązujących zasad i standardów wyposażenia jednostek organizacyjnych PSP i stosownie do jej wyników, zainicjowanie działań legislacyjnych mających na celu zmiany w normatywach wyposażenia.
2. Uregulowanie w skali kraju jednolitych zasad organizacji i funkcjonowania oraz standardu wyposażenia specjalistycznej grupy ratownictwa technicznego.
3. Zainicjowanie działań legislacyjnych w celu uwzględnienia przeprowadzanych przez PSP odbiorów i kontroli na drogach i autostradach w załącznikach do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 października 2005 r. w sprawie czynności kontrolno-rozpoznawczych, przeprowadzanych przez Państwową Straż Pożarną.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Komendanta o przesłanie w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o podjętych działaniach w celu realizacji wniosków i przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 i 2 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Komendantowi prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania uchwały Kolegium NIK.

